

Вдович О. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку пізнавальної активності / О. М. Вдович // Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (12–14 листопада 2013 р.). – Луганськ: Вид-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2013. – С. 29–33.

У статті розглянуто інформаційно-комунікаційні технології як засіб розвитку творчого потенціалу та їх роль у розвитку пізнавальної активності.

Ключові слова: інформаційні технології, комунікаційні технології, пізнавальна активність.

УДК 378.046.4

О. М. Вдович

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ

Сучасний період розвитку суспільства характеризується сильним впливом на нього інформаційно-комунікаційних технологій, які проникають в усі сфери людської діяльності, забезпечують поширення інформаційних потоків у суспільстві і утворюють величезний інформаційний простір. Важливою частиною цих процесів є комп'ютеризація освіти. Зараз в Україні йде становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір.

Однією з складових професійної компетентності майбутнього фахівця є компетентність у сфері ІКТ, застосування яких дозволяють знаходити, збирати, обробляти, створювати, передавати та подавати інформацію, керувати і користуватися нею; ефектно та доступно відзначати новизну навчального матеріалу, демонструвати зв'язок навчального матеріалу з історією, з цікавими фактами з життя видатних людей, здійснювати впровадження проблемного навчання тощо. Вони сприяють посиленню

інтересу до навчання, розвитку мислення, інтелектуальних здібностей студентів, індивідуалізації та диференціації навчання, поліпшенню якості наочності навчання, розвитку самостійності, збільшенню швидкості доступу до навчальної та наукової інформації через мережу Internet.

В молодості людина максимально працездатна, найбільш здібна до творчої діяльності. Розвиток інтелекту в цей період тісно пов'язаний з розвитком творчих здібностей, а значить, пізнавальних здібностей, що означає не просто засвоєння інформації, а прояв інтелектуальної ініціативи і створення чогось нового. Пізнавальна активність, процес розвитку якої охоплює весь процес навчання студента, нерозривно пов'язана з пізнавальними здібностями особистості. Її розвиток передбачає водночас розвиток пізнавальних здібностей. Саме тому ці поняття доречно розглядати комплексно. Для пізнавальної активності характерне свідоме спрямування зусиль на засвоєння та оволодіння знаннями, уміннями та навичками; виявлення самостійності та творчого підходу у навчально-пізнавальній діяльності; напружена розумова діяльність особистості, що знаходить своє відображення у її практичній діяльності. Активна пізнавальна діяльність – ось що робить заняття цікавим для студента. Саме застосування ІКТ розширює педагогічні можливості та наближають студентів до активної творчої діяльності. Це враховується в організації навчальної діяльності нашого педагогічного коледжу в таких сферах, як у лекційному викладанні, при підготовці змісту завдань для самостійної роботи, при проведенні практичних і лабораторних занять, в науково-дослідній роботі.

Серед різних типів комп'ютерних засобів в роботі викладача музичних дисциплін у педагогічному коледжі широко використовуються такі, як мультимедійні презентації, лекції, електронні музичні енциклопедії, дидактичні матеріали, програми – тренажери, розвиваючі програми, використання Internet-ресурсів в процесі занять музичного циклу, електронна бібліотека музичних творів та навчально-методичної літератури, авторські

електронні посібники, контролюючі інформаційно-тестові програми, навчальні ігри тощо.

На заняттях музичного циклу у педагогічному коледжі з метою більш глибокого вивчення поставленої проблеми, теми лекції або її питання студентам пропонуються творчі завдання, пошукові роботи. Розробка опорних конспектів, глосарію термінів з тем, виконання студентами різнорівневих тестових завдань, контрольних та індивідуальних робіт, участь в олімпіадах, наукових конференціях... Кожна з цих форм дозволяє в тій чи іншій мірі розвивати пізнавальну активність студентів і, звичайно, їх здібності.

Одним з найбільш складних моментів організації навчального процесу і разом з тим однією з найбільш ефективних і цікавих форм на заняттях музики є залучання до виконання самостійних робіт. Під час роботи з Інтернет-ресурсами студенти здійснюють пошук, творчу переробку інформації та її зберігання для створення власних текстів, реферативних повідомлень в програмі PowerPoint та мультимедійних проектів, продумують послідовність слайдів та візуальні ілюстрації. Мережа Інтернет надає багато інформаційних джерел, що дає можливість організувати самостійну та індивідуальну роботу студентів з різних тем, а саме: «Народу вірний син» (М. Лисенко), «Сторінки історії українського романсу», «Геніальність Короля вальсів» (І. Штраус), «Творець вічного і прекрасного» (К. Стеценко). При вивченні курсу «Методика музичного виховання» студенти виконують самостійні роботи у формі презентацій досвіду роботи зарубіжних та вітчизняних педагогів-новаторів.

Результатом пошуково-творчої діяльності студентів є створення оригінальних електронних довідників («Перлинки з нотної скриньки», «Кабалевський і сучасність»). Яскравим проявом пізнавальної активності студентів стало створення електронного посібника «Новий погляд: Шевченко і музика». Новітньою формою розвитку творчого потенціалу особистості студента засобами мистецтва стало створення електронної навчальної гри

«Музична спадщина України через вікі», пошук та поглиблене вивчення матеріалу до якого дає можливість студентам у співпраці з викладачем представити різні епохи музичної історії українського народу: «Народні думи та історичні пісні», «Колискові» тощо.

Важливе місце у фаховій підготовці майбутніх вчителів, у розвитку їх пізнавальної активності, окрім лекцій, займає система лабораторних і практичних занять, що передбачає формування їх основних професійних умінь та навичок. Рішенню такого завдання сприяють електронні супроводи, якими можуть бути також інтегровані заняття з презентаціями самостійних робіт дослідницького характеру.

Взірцем прояву пізнавальної активності стало також творче застосування можливостей медіа ресурсів при створенні студентами електронного посібника «Вчитель – Музика», який уявляє собою навчально-методичну скарбницю в допомогу студенту-практиканту, вчителям музики.

Використання студентами ІКТ на пробних уроках в ЗОШ – це стимул у навчальному процесі, це створення ефекту присутності («Я це бачив!»), в учня з'являється інтерес, бажання дізнатися і побачити більше, відбувається активізація пізнавальної діяльності. Кращі електронні методичні розробки пробних уроків та виховних годин студентів представляються на підсумкових конференціях при підведенні підсумків різних видів педагогічної практики.

Отже, сучасні ІКТ підвищують ефективність самостійної роботи, збуджують пізнавальну активність, дають абсолютно нові можливості для творчості. Сучасний фахівець протягом свого життя повинен безперервно вчитися і вдосконалювати свої професійні здібності. Освіта при цьому повинна будуватися так, щоб випускники навчилися здобувати знання самостійно, ставити собі завдання з подальшого отримання освіти, творчо вирішувати проблеми професійної діяльності в сучасному інформаційному світі.

Література

1. Бех І. Н. Виховання особистості: У 2 Кн. Кн. 2: Особистісно-орієнтований підхід: науково-практичні засади. – К.: Либідь, 2003. – С. 344.

2. Зятямина Т. Про досвід використання педагогічних технологій на уроках музики: // Музика в школі . – 2005. – № 5. – С. 28–33.